

Tað átti at borð til at bygt vardar íbúðir mitt í bygðini. Ella at innrættað húsini, so fólki við ellisbrekum kunnu búgva í teimum

Vard heim

Best er at vera heima sum longst, men ofta ber tað ikki til. — Tað er at innrætta heimini so, at tey gomlu kunnu búgva í teimum hóast ellisbrek og ellissjúkur, segði Jákup Højgaard, fyrrverandi kommunulæknir. Hann er talsmaður fyri at halda liv í teimum gomlu.

— Tað er skeivt at gera

alt fyri tey, heldur halda tey í gongd, tí tá ber til at fáa goð og rík ellisár. Seta tey seg hendur í favn, so fer alt, bæði líkamliga og sálarliga.

— Min dreymur hevur altíð verið, at hvør bygð hevði sitt hús fyri gomul — um ikki annað at koma í. Tað nýtist ikki at vera nøkur borg. Tak t.d. Undirhúsið í Havn. Eitt stað, har eldri fólk kunnu

koma saman at prátta, segði Jákup Højgaard.

Tosað varð eisini um ellis- og røktarheim. Aðrastaðni eru tey komin eftir, at tað ikki er einasta og rætta loysnin. Nógv vikna skjótt, tá tey verða flutt á slík heim. Karolina Petersen, landsstýrskvinna, nevndi, at hon í summari fundi við teimum norðurlendsku ráðharrum í almannamálum sá eina

kanning, sum vísti, at trivnaðurin hjá eldri fólki var verri, júst størri heimið var, og at tað heldur ikki var gagnligt fyri trivnaðin, um stovnurin minti um sjúkrahús. Tað ræður eisini um at leggja størri dent á tað sosiala enn tað medisinska. Í Danmark verða ikki fleiri ellis- og røktarheim bygð av tí vanliga slagnum. Eitt nýliga bygt røktarheim verður ongantíð tikið í nýtslu men í staðin bygt um til vardar íbúðir og dagstovn.

Vardar íbúðir

Karolina Petersen nevndi ta nýggju lógina, sum júst er samtykt, um vardar íbúðir. Sambært lógini letur Landsstýrið 40% í stuðuli til byggingina, og 60% til rakstur. Karolina vónaði, at fleiri kommunur fóru at nýta lógina, og at tær fyrstu umsóknirnar komu inn longu fyrri jól. Steintór Larsen, bygðarráðsformaður, hevði sæð slíka bygging við eldraíbúðum í Íslandi, bygt upp at heilsustovni. Tað helt hann vera dæmligt. Hann helt annars, at nú tey gomlu verða fleiri

og fleiri í mun til tey arbeiðsføru, nýðast feroyingar at finna aðrar møguleikar fyri tey gomlu viðvíkjandi bústaðnum, t.d. slíkar íbúðir ella búfelagsskapir.

Tommy Petersen helt ikki, kommunurnar skulu halda seg aftur. Í ongum landi nærindis loyva kommunurnar sær so nógv sum í Føroyum, átaka sær uppgávur út um tað vanliga, eitt nú við at seta pengar í vinnulivið, sum ikki er loyvt aðrastaðni. Hann tók ikki støðu til, um hetta skal vera loyvt ella ikki. — Men hvi kunnu tær so ikki eisini byggja nakrar vardar íbúðir?

Dregur út við røkt alt samdøgríð

Tey vóru fleiri, sum vístu á, hvussu átrókandi tað er at kunna veita røkt til gomul heima alt samdøgríð. Fyri nokrum árum síðan varð eitt álít gjørt um hetta mál, men tað liggur í onkrari skuffu. Tað skiltist á lagnum, at ein forðingin fyri at kunna seta eina slíka skipan í verk er, at Landsstýrið ikki hevur nakran

sáttmála við heimahjálp-ararnar. Tær samráðingarnar hava nú drigið út í árávis.

Eldri sum hini

Tommy Petersen helt tað ikki vera heilt beint at skilja tey gomlu út sum ein serligan ból, tí á tann hátt kunnu tey lætt verða sett uttan fyrri. Tey hava sama tørv sum øll onnur á at vera saman við øðrum fólki, at hava tak yvir høvdið, rætt til viðgerð tá tey eru sjúk, rætt til fritíð við innihaldi og tørvi á rimilgari inntøku. Var alt tað í lagi, so høvdu vit samstundis stívnad og goð viðurskipti fyri eldri, segði Tommy Petersen.

Men tey eldru hava kent avleiðingarnar av, at familjúsamanhaldið er minni enn fyrr, at materiellu krøvini gera, at øll mugu út at arbeiða. Tey yngri hava nokk við at stríðast við sínum egna og hava tí ikki yvirskot til tey eldru. Og tey yngri gremja seg eisini um, at tey eldru ikki kunnu stuðla t.d. við barnansing, tí tey arbeiða eisini, segði Tommy Petersen.

randi

Eingin mótmælt frálærutilfarinum um sjúkuna AIDS

Landsskúlafyrisitingin fer nú at spyrja skúlarnar, hvussu teir nýta tað upplýsandi tilfarið í undirvísingini

— Vit hava ikki frætt frá nokrum, heldur ikki frá skúlanevndini í Fuglafirði.

Hetta sigur Hensar Ellingsgaard, landsskúlastjóri. Herfyri gav skúlanevndin í Fuglafirði lærarum í skúlanum boð um ikki at nýta tað frálærutilfar, Landsskúlafyrisitingin hevur sent teimum um sjúkuna AIDS. Mánadagin skrivur ein lærari, at hann veit um fleiri aðrar lærarar, sum hava noktað hesum tilfari at koma inn um skúlans gátt.

Men tað veit Landsskúlafyrisitingin einki um.

Hensar Ellingsgaard sigur, at Landsskúlafyrisitingin nú fer at kanna,

hvussu tilfarið verður nýtt á skúlunum. Aðrenn tað varð sent skúlunum, vórðu allir skúlastjórar kunnaðir um tilfarið á fundi, og Landsskúlafyrisitingin gjørdi teimum greitt, hvussu átrókandi tað er at upplýsa um sjúkuna.

Frálærutilfarið er leiðbeinandi, og lærarum stendur fritt at velja tað burtur úr, sum teir halda vera hóskandi, sigur Hensar Ellingsgaard. Hann heldur tó ikki, at skúlanevndirnar einvíst kunnu vísa tilfarinum frá skúlunum. Tað er rætt, at sambært lógini skulu skúlanevndirnar góðkenna frálærutilfar eftir tilráðing frá lærararáðun-

um, men hetta tilfarið er fyrst og fremst upplýsandi til lærararnar at nýta, sigur hann.

Hann heldur tað vera harmiligt, um ósing skal standast av tilfarinum. Landsskúlafyrisitingin eins og Landslæknin hava lagt stóran dent á, at tað sum um ræður er at upplýsa um hesa herviligu sjúku. Hann heldur ikki, at til ber burtur av at tosa um siðalæru, tí her snýr tað seg um at fyrirbyggja imóti eini deyðligari sjúku. Sjálvt um hesir spurningar fyri ein part kunnu hanga saman. Tað er vandamikið at seta kristnu siðalæruna upp imóti upplýsingini, ið er neyðug. Tað etiska hava

øll í huganum, eisini tey, sum hava gjørt tilfarið, sigur Hensar Ellingsgaard.

randi

Tit ringja

— vit skriva

Ringið telefon

11820

